

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การขยายบริการทางเพศหรือโสเภณีเป็นปัญหาสังคมของประเทศไทยที่มีเรื่อรังเกาะติดอยู่กับสังคมมานานนับศตวรรษ อันเป็นเหตุก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมา เพราะเป็นแหล่งเพาะและแพร่เชื้อกามโรคติดต่ออีกมากมาย นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุให้เกิดอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น ความผิดต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน อาชญากรรมทางเพศ การข่มขืนกระทำชำเรา การล่อลวงหญิงเพื่อค้าประเวณี ซ่องโจรและการพนัน รวมทั้งทำให้เกิดความเสื่อมโทรมในด้านศีลธรรม จรรยา และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมอีกด้วย

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด คือ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน (ประพจน์ ศรีเทศ, 2528 อ้างถึงใน วรณะ รัตนพงษ์, สุชาติ ลีตระกูล และ วิทษา วรรณศิริ, 2533) ที่มีหญิงจำนวนมากเข้าสู่กิจการแห่งอาชีพการขยายบริการทางเพศถึงร้อยละ 70.50 (ประกาย นันทวาสีและคณะ, 2530) และจากการสำรวจของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดเชียงรายพบว่า ทุกตำบลในจังหวัด เชียงรายมีหญิงสาวออกไปทำงานนี้ สาวเชียงรายเป็นโสเภณีในทุกระดับ ทุกประเภท มีทั้งออกไปประกอบอาชีพในต่างประเทศ ในกรุงเทพฯ และในเมืองต่าง ๆ เช่น หาดใหญ่ สงขลา เชียงใหม่ หรือในเชียงรายเอง แม้กระทั่งในชนบทเล็ก ๆ นอกเมืองก็ยังมีบริการทางเพศ ในสายตาของนักท่องเที่ยวเชื่อกันว่า จังหวัด เชียงรายเป็นแหล่งกำเนิดโสเภณีที่มีคุณภาพ เป็นแหล่งค้าที่มีหลายรูปแบบ หลายรสนชาติ หลายเผ่าพันธุ์ไว้คอยบริการลูกค้า การบริการมีหลายรูปแบบหลายระดับ จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่ชอบเที่ยวโสเภณีใฝ่ฝันที่จะได้มาเยือนเชียงราย (วิทษา วรรณศิริ และคณะ, 2532) จากความเป็นหนึ่งของจังหวัดเชียงรายที่ให้กำเนิดโสเภณีที่มีคุณภาพนี้ ยังผลให้เป็นแหล่งเพาะและแพร่เชื้อกามโรครวมทั้งโรคเอดส์ ซึ่งเป็นโรคร้ายชนิดหนึ่งที่ไม่มียารักษาหาย จากสถิติสรุปสถานการณ์โรคเอดส์ ประจำวันที่ 25 กันยายน 2538 พบว่า จังหวัดเชียงรายมีผู้ป่วยด้วยโรคเอดส์

(AIDS) สูงเป็นอันดับสองของประเทศ คือมีผู้ป่วยจำนวน 3,406 ราย เสียชีวิตจำนวน 1,176 ราย ผู้ป่วยที่มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ (ARC) จำนวน 479 ราย เสียชีวิต จำนวน 70 ราย และผู้ป่วยที่มีอาการ (Symptomatic HIV Patient) จำนวน 1,132 ราย เสียชีวิต จำนวน 68 ราย รวมทั้ง 3 กลุ่ม จำนวน 5,017 ราย เสียชีวิตเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ คือ จำนวน 1,314 ราย

ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้หญิงเข้าสู่การขายบริการทางเพศหรือโสเภณีได้แก่

1. ค่านิยมบริโภค อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนซึ่งมีอิทธิพลต่อชุมชนอย่างมาก ทำให้เกิดลัทธิบริโภคนิยม ลัทธิเอาอย่าง ยังผลให้เกิดการแข่งขันทางวัตถุในชุมชนชนบทขึ้น (ประดินันท์ สดีวงศ์, 2534)
2. ความต้องการเงินรวดเร็ว ทั้งปัจจัยด้านเศรษฐกิจเกี่ยวกับความยากจนของครอบครัว ความเป็นชนบทที่มีพื้นฐานอาชีพด้านการเกษตร จากการศึกษาเฉพาะกรณีของ ชุมพล กาญจนะ (2534) พบว่า ร้อยละ 80 ของโสเภณี เด็กบิดา-มารดามีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยยอมขายลูกสาวหรือส่งลูกออกจากบ้านเพื่อจะได้เงินจำนวนมากมาใช้หนี้และใช้จ่ายในครอบครัว อีกทั้งยังเป็นการลดภาระเลี้ยงดูอีกทางหนึ่ง (วัลลภ ตั้งคณาวัชรวิทย์, 2535) กลายเป็นเด็กและหญิงจำนวนมากสมัครใจหรือที่กึ่งสมัครใจมาค้าประเวณีเพื่อช่วยเหลือฐานะทางบ้าน เด็กเหล่านี้จะถูกสอนให้กตัญญูพ่อแม่ที่เลี้ยงดูมา ให้รู้จักทดแทนบุญคุณ (กรมตำรวจ, ม.ป.ป.)
3. ความไม่รู้และมีการศึกษาน้อย โสเภณีที่ถูกจับกุมในปี พ.ศ.2535 มีจำนวน 595 คน จากโรงแรมและสถานบริการ มีพื้นฐานการศึกษา 3 ระดับ คือไม่เคยได้รับการศึกษาจำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 50.92 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 46.56 และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 2.52 (จิราภรณ์ ฉิมพิมาย, ม.ป.ป.)
4. ขาดทักษะเพื่อประกอบอาชีพ หลักสูตรการศึกษาภาคบังคับยังไม่อาจตอบสนองการดำรงชีพที่เหมาะสมและถูกต้องในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ประชาชนบางส่วนยังไม่มีโอกาสได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ ทำให้ต้องประกอบอาชีพที่ง่ายและไม่ต้องใช้ทักษะพิเศษ (คณะอนุกรรมการประสานงานการปฏิบัติการแก้ปัญหาธุรกิจบริการทางเพศ, ม.ป.ป.)

5. ความต้องการเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่นและการแสวงหาผลประโยชน์ โดยกระทำเป็นระบบแก๊งล่อลวง พัฒนาวิธีการทำงานของนายหน้า ทำให้เป็นเรื่องของความสมัครใจมากกว่าการบังคับขู่เข็ญ (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

6. กระบวนการค้าประเวณีได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยอาศัยการท่องเที่ยวเป็นตัวเร่ง (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ, ม.ป.ป.)

สรุปได้ว่าปัญหาธุรกิจบริการทางเพศนี้ได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมาคือ ปัญหาด้านสาธารณสุข ปัญหาอาชญากรรม ตลอดจนความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและวัฒนธรรม ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนต่างมีส่วนในการแก้ปัญหาที่ทั้งสิ้น การแก้ปัญหาคือการกำจัดที่ต้นเหตุ หรือเงื่อนไขที่ทำให้เกิดโสเภณีขึ้น เช่น ความยากจน การว่างงานและความไม่รู้ ซึ่งจะ เป็นวิธีการป้องกันคนเข้าสู่อาชีพนี้ได้

วิธีการป้องกันเยาวชนหญิงชายไม่ให้เข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศ ในแง่ของนักการศึกษาคือ ช่วยขจัดความไม่รู้ด้วยวิธีการให้ความรู้ในเรื่องอันตรายและผลเสียของการขายบริการทางเพศ หลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนในปัจจุบัน ได้ปลูกฝังเจตคติที่ต่อการประกอบสัมมาชีพ โดยในระบบโรงเรียนมีหลักการให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง อีกทั้งเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชน และครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา วิชาบังคับแกน ส.306 ประเทศของเรา 4 มีคำอธิบายรายวิชาดังนี้คือ ให้เกิดความเข้าใจในวิวัฒนาการของชาติในด้านต่าง ๆ เห็นความสำคัญที่จะต้องร่วมมือกันส่งเสริมและพัฒนาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ปฏิบัติตนตามกฎหมาย เป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย และยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา วิชาบังคับเลือก ส.097

เศรษฐศาสตร์ครอบครัว มีคำอธิบายรายวิชาดังนี้คือ ตระหนักถึงสภาพปัญหาและผลกระทบของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของครัวเรือนที่มีต่อภาวะเศรษฐกิจของท้องถิ่นและประเทศ มีค่านิยมที่ดีในการผลิตและการบริโภค การพึ่งตนเองและการประหยัดอดออม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีวิชาเลือกเสรี ส่งเสริมให้เยาวชนเป็นพลเมืองดี สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครองของไทยและตระหนักในปัญหาประชากร

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนนั้น มีความสอดคล้องกับหลักสูตรในระบบโรงเรียนและมีความยืดหยุ่นพอเพียงที่จะให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจและความต้องการของตน ซึ่งมีหลักการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม อันเป็นพื้นฐานให้เห็นช่องทางสำหรับประกอบอาชีพตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัด ตลอดจนรู้จักหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการที่จะใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกงานอาชีพ หรือเพื่อปรับปรุงและส่งเสริมอาชีพที่ทำอยู่แล้วให้ดีขึ้น และให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพในด้านจริยธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม เจตคติ และพฤติกรรมไปในแนวทางอันจะเป็นการช่วยพัฒนาประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน รู้จักคิด รู้จักแก้ปัญหา มีความรู้และทักษะเพียงพอแก่การประกอบอาชีพ เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ให้มีเจตคติที่ดีต่อสัมมาชีพ ฝึกให้ขยัน อดทนและประหยัด ในหมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต (บังคับ) ตอนที่ 1 ชีวิตและความเป็นอยู่ เรื่องที่ 10 ประเพณีในชุมชน กล่าวถึงคนไทยนิยมปฏิบัติตามประเพณีสืบทอดกันมา แต่การปฏิบัติบางอย่างในปัจจุบันไม่เหมาะสมตามอรรถภาพ ไม่ประหยัด มีการพนัน หรือวัตถุประสังค์อื่น ๆ แอบแฝงทำให้เกิดค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เรื่องที่ 12 สิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของปวงชนชาวไทย กล่าวถึงประชาชนบางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่สิทธิและเสรีภาพของตนตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้มีการละเลยหรือปฏิบัติเกินขอบเขตของกฎหมาย และหมวดวิชาโลกของงานอาชีพ (บังคับ) มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักเลือก วิเคราะห์ข้อมูล และตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพอย่างมั่นใจ เพื่อให้รู้จักคิดและมองหาช่องทาง

ในการสร้างงานและการประกอบอาชีพ ตลอดจนรู้แนวทางในการปรับปรุงอาชีพของตนเอง

กรมวิชาการ (2536) ในฐานะคณะกรรมการจัดการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโสเภณี ได้ศึกษาและกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย โดยการศึกษาข้อมูลของโรงเรียนเป็นรายกรณี และประชุมปฏิบัติการพิจารณารูปแบบที่คณะกรรมการจัดทำ เพื่อให้ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเห็นความสำคัญการศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ และการทำงานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพในภูมิภาคแอ่ง มีความคิดและความสามารถในการหาเลี้ยงชีพทั้งตัวเองและครอบครัว มีค่านิยมที่ดีงาม มีความมั่นใจในตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาสังคมโดยทดลองรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวทางที่กำหนดขึ้นในโรงเรียนของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่ จังหวัดเชียงราย และพะเยาก่อน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 เนื่องจากพบว่า สตรีที่ประกอบการค้าประเวณีส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงราย พะเยา และเชียงใหม่ ตามลำดับ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เพื่อป้องกันการถูกชักจูงและล่อลวงให้เข้าสู่อาชีพการขายบริการทางเพศด้วย กล่าวคือ มีบทบาทให้การศึกษาระดับพื้นฐานแก่ประชาชน ให้รู้หนังสือและสามารถอ่านออกเขียนได้โดยจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย อันเป็นพื้นฐานการพัฒนาคุณภาพของประชากรตลอดจนการจัดการศึกษาอาชีพ เพื่อให้มีทักษะพื้นฐานเพียงพอต่อการประกอบอาชีพของประชาชน ทั้งให้การศึกษาร่วมเติมความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ก่อให้เกิดโลกทัศน์ที่กว้าง โดยกำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก	ได้แก่บุคคลที่พลาดโอกาสการศึกษาในระบบโรงเรียน
กลุ่มที่สอง	ได้แก่บุคคลที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต้องการได้รับโอกาสทางสังคมที่ดี เกี่ยวกับบุคคลอื่น

กลุ่มที่สาม ได้แก่กลุ่มประชากรบุคคลทั่วไปที่ต้องการโอกาสเพิ่มเติม
ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองและ
ครอบครัว

ประชากรเหล่านี้มีกลุ่มสตรีที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เสี่ยงต่อการเข้าสู่อาชีพ
ไม่เหมาะสมด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ม.ป.ป.) คณะกรรมการส่งเสริม
และประสานงานสตรีแห่งชาติ (2535) เห็นว่า ความรู้ที่ประชากรกลุ่มเสี่ยงนี้พึงได้รับ
คือ ความรู้ด้านอันตรายและผลเสียของการเป็นโสเภณี การติดต่อโรคทางเพศ และ
โรคเอดส์ ซึ่งได้ระบุไว้ชัดเจนในแผนการปรับปรุงและแก้ไขเกี่ยวกับปัญหาสตรี
กลุ่มพิเศษ (ธุรกิจทางเพศ) ในหมวดแผนงานย่อย 3 แผนงานการป้องกัน
ข้อที่ 1.1.3 ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนสตรีด้านอันตรายและผลเสียของ
การเป็นโสเภณี การเป็นโรคติดต่อทางเพศและโรคเอดส์

กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสาย
สามัญ 3 ระดับชั้น คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้ 3 วิธีเรียน คือ วิธีเรียนแบบ
ชั้นเรียน (ชร.) วิธีเรียนด้วยตนเอง (ตอ.) และวิธีเรียนแบบทางไกล (ทก.)

การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
เป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับผู้มีภารกิจมากและอยู่ในชนบทห่างไกลจากสถาน
ศึกษา ซึ่งไม่สามารถเข้าเรียนในชั้นเรียนตามปกติได้ นักศึกษาต้องพยายามศึกษา
และเรียนรู้ด้วยตนเองจากหนังสือ ตำรา และสื่อต่าง ๆ ทำแบบฝึกหัดและพบกลุ่มเพื่อ
ทำกิจกรรมตามที่กำหนด นักศึกษาจะต้องมีเวลาพบกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 75
ของเวลาพบกลุ่มทั้งหมด ซึ่งในปีการศึกษาหนึ่ง ๆ แบ่งการเรียนออกเป็น
2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง นอกจากนี้นักศึกษาต้อง
เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิจกรรม เมื่อสอบได้ครบ
ทุกหมวดวิชาและผ่านกิจกรรมแล้ว จึงจะจบหลักสูตรได้รับประกาศนียบัตร ซึ่งมีศักดิ์
และสิทธิ์เท่ากับการเรียนในระบบโรงเรียนทุกประการ

จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 12 อำเภอ และ 5 กิ่งอำเภอ มีหมู่บ้าน
ทั้งสิ้นจำนวน 1,301 หมู่บ้าน และในจำนวนนี้มี 6 หมู่บ้านอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอ
แม่สายและอำเภอเวียงป่าเป้าที่มีเด็กและหญิงสาวออกมาทำงานในเมือง และเข้าสู่

การขยายบริการทางเพศจำนวนมากประมาณร้อยละ 70 - 80 จากจำนวนประชากรหญิงซึ่งมีอายุระหว่าง 12 - 25 ปี (คำวิทย์ จนาพิระกนิษฐ์และยุพิน บุญจนาวิโรจน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2536) ได้แก่

1. หมู่บ้านป่ายางผาแตก ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย มี 267 หลังคาเรือน ประชากร 1,087 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ทำไร่เป็นอาชีพรอง และรับจ้างทางการเกษตรเป็นอาชีพเสริม มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนประมาณ 1,205 บาทต่อเดือน จำนวนหญิงทำงานในเมืองและเข้าสู่การขยายบริการทางเพศ จำนวน 42 คน
2. หมู่บ้านม่วงคำ ตำบลเกาะช้าง อำเภอแม่สาย มี 151 หลังคาเรือน ประชากร 583 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม(ทำนา)เป็นหลัก ทำไร่เป็นอาชีพรอง และรับจ้างทั่วไปเป็นอาชีพเสริม รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 2,395 บาทต่อเดือน จำนวนหญิงทำงานในเมืองและเข้าสู่การขยายบริการทางเพศ จำนวน 17 คน
3. หมู่บ้านสันทรายใหม่ ตำบลแม่สาย อำเภอแม่สาย มี 443 หลังคาเรือน ประชากร 1,735 คน ประกอบอาชีพทำนา - ทำไร่เป็นหลัก อาชีพรับจ้างเป็นอาชีพเสริม มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนประมาณ 2,170 บาทต่อเดือน จำนวนหญิงทำงานในเมืองและเข้าสู่การขยายบริการทางเพศ จำนวน 55 คน
4. หมู่บ้านทุ่งห้า ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า มี 267 หลังคาเรือน ประชากร 1,055 คน ประกอบอาชีพทำนา - ทำไร่เป็นหลัก อาชีพรับจ้างทางการเกษตรเป็นอาชีพเสริม รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนประมาณ 1,188 บาทต่อเดือน จำนวนหญิงทำงานในเมืองและเข้าสู่การขยายบริการทางเพศ จำนวน 46 คน
5. หมู่บ้านดงหล้าย่น่า ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า มี 166 หลังคาเรือน ประชากร 659 คน ประกอบอาชีพทำนา - ทำไร่ เป็นหลัก อาชีพรับจ้างแรงงานเป็นอาชีพเสริม รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 1,320 บาทต่อเดือน จำนวนหญิงทำงานในเมืองและเข้าสู่การขยายบริการทางเพศ จำนวน 21 คน
6. หมู่บ้านขุนเมืองงาม ตำบลป่าจ้าว อำเภอเวียงป่าเป้า มี 185 หลังคาเรือน ประชากร 714 คน ประกอบอาชีพทำนา - ทำไร่เป็นหลัก อาชีพ

รับจ้างทางการเกษตรเป็นอาชีพเสริม รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 1,494 บาทต่อเดือน จำนวนหญิงทำงานในเมืองและเข้าสู่การขายบริการทางเพศ จำนวน 29 คน

สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน สาขาจังหวัดเชียงราย ร่วมกับองค์การบริหารเทศบาลนครเชียงราย สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ สาขาอำเภอเวียงป่าเป้า จัดโครงการส่งเสริมการศึกษาและอาชีพสำหรับเยาวชนสตรีจังหวัดเชียงรายชั้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้ศึกษาต่อในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสศึกษาต่อเนื่องชั้นสูงขึ้น โดยให้ได้รับการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ประเภทการศึกษาแบบทางไกล ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน และส่งเสริมการประกอบอาชีพควบคู่ไปด้วย ซึ่งมีนักศึกษาในโครงการจำนวนทั้งสิ้น 137 คน ดังนี้

1. บ้านป่ายางผาแตก มีนักศึกษาจำนวน 10 คน ชายจำนวน 3 คน หญิงจำนวน 7 คน
2. บ้านม่วงคำ มีนักศึกษาจำนวน 21 คน ชายจำนวน 7 คน หญิงจำนวน 14 คน
3. บ้านสันทรายใหม่ มีนักศึกษาจำนวน 29 คน ชายจำนวน 14 คน หญิงจำนวน 15 คน
4. บ้านทุ่งห้า มีนักศึกษาจำนวน 16 คน ชายจำนวน 6 คน หญิงจำนวน 10 คน
5. บ้านดงหล้าย่น่า มีนักศึกษาจำนวน 17 คน ชายจำนวน 8 คน หญิงจำนวน 9 คน
6. บ้านขุนเมืองงาม มีนักศึกษาจำนวน 44 คน ชายจำนวน 4 คน หญิงจำนวน 40 คน

นักศึกษาดังกล่าวข้างต้นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเข้าสู่การขายบริการทางเพศ (กลุ่มเสี่ยง) ทั้งในสถาบันครอบครัว เป็นส่วนหนึ่งที่เร่งเร้าผลักดันให้หญิงสาวไปประกอบอาชีพดังกล่าว โดยเห็นคุณค่าด้านบริโภคนิยมมากกว่าคุณค่าของความเป็นมนุษย์อย่างมีศักดิ์ศรี ถึงแม้ว่าหลักสูตรการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียนจะมีหลักการ จุดมุ่งหมายตลอดจนเนื้อหาวิชาให้เป็นผลเมืองดี

มีเจตคติที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด รู้จักอดทนและประหยัด อีกทั้งพัฒนาบุคลิกภาพในด้าน จริยธรรม วัฒนธรรม ค่านิยม เจตคติและพฤติกรรมในแนวทางที่จะช่วยพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะป้องกันเยาวชนหญิงชายเข้าสู่การขายบริการทางเพศก็ตาม แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีเยาวชนเข้าสู่การขายบริการทางเพศนี้เป็นจำนวนมาก จากสถิติและงานวิจัยต่าง ๆ (ดาร์รี่ จนาพิระกนิษฐ์ และยุพิน บุญจนาวิโรจน์, สัมภาษณ์, 14 ธันวาคม 2536) การให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องอันตรายและผลเสียของการขายบริการทางเพศ ตลอดจนผลกระทบอื่น ๆ จึงมีประโยชน์และสำคัญมากสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการขายบริการทางเพศ เพื่อให้มีเครื่องมือในการตัดสินใจ และรู้จักป้องกันตัวเองจากการถูกชักจูงและล่อลวงเข้าสู่การขายบริการทางเพศ อีกทั้งรู้จักป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ด้วย

จากสภาพปัญหาการขายบริการทางเพศที่รุนแรงและมีแนวโน้มสูงขึ้นดังกล่าวข้างต้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมานั้น จำเป็นต้องยับยั้งที่ต้นเหตุ คือ การสกัดกั้นเยาวชนหญิงชายมิให้เข้าสู่การขายบริการทางเพศ การให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญและเร่งด่วนเป็นอย่างยิ่ง หากได้มีการพัฒนารูปแบบในการให้ความรู้อย่างจริงจัง เป็นระบบและมีความชัดเจน เข้าใจง่าย ย่อมเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นอย่างมาก ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศ โดยใช้ทฤษฎีและองค์ประกอบของการเรียนรู้ต่าง ๆ จัดทำเป็นชุดการสอนตามแนวการสอนแบบจุลบทขั้นใช้ในการเรียนการสอนแก่นักศึกษากาการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบทางไกลในจังหวัดเชียงใหม่ จะส่งผลดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มีความรู้ที่ดีและมีเจตคติที่ถูกต้อง อีกทั้งเป็นทางเลือกใหม่ของครูผู้สอนโดยทั่วไปที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการสอน ตลอดจนเป็นการตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติในโอกาสต่อไปอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศ สำหรับนักศึกษากาการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียน

แบบทางไกล ดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศ สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบทางไกล จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศที่สร้างขึ้นในด้านเนื้อหา ทฤษฎีและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

3. เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติในเรื่องเกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบทางไกล ที่ได้ศึกษาตามรูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศตามแนวการสอนแบบจุลบท เพื่อพัฒนาความรู้และเจตคติของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

1.1 ตัวแปรทดลอง คือ รูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศ

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1.2.1 ความรู้เรื่องอันตรายของการขายบริการทางเพศ

1.2.2 เจตคติต่ออันตรายของการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ

2. ประชากรที่ใช้ในการทดลองรูปแบบเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบทางไกล กลุ่มบ้านป่ายางผาแตก บ้านม่วงคำ บ้านสันทรายใหม่ เขตอำเภอแม่สาย และกลุ่มบ้านทุ่งห้า บ้านดงหล้าหน้า บ้านขุนเมืองงาม อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเข้าสู่การขายบริการทางเพศ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 มีจำนวน 137 คน

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ไม่สามารถควบคุมตัวแปรภายนอกได้ทั้งหมด และไม่มีการจัดกลุ่มควบคุมไว้เปรียบเทียบ ดังแผนภูมิแสดงแบบการทดลอง ดังนี้

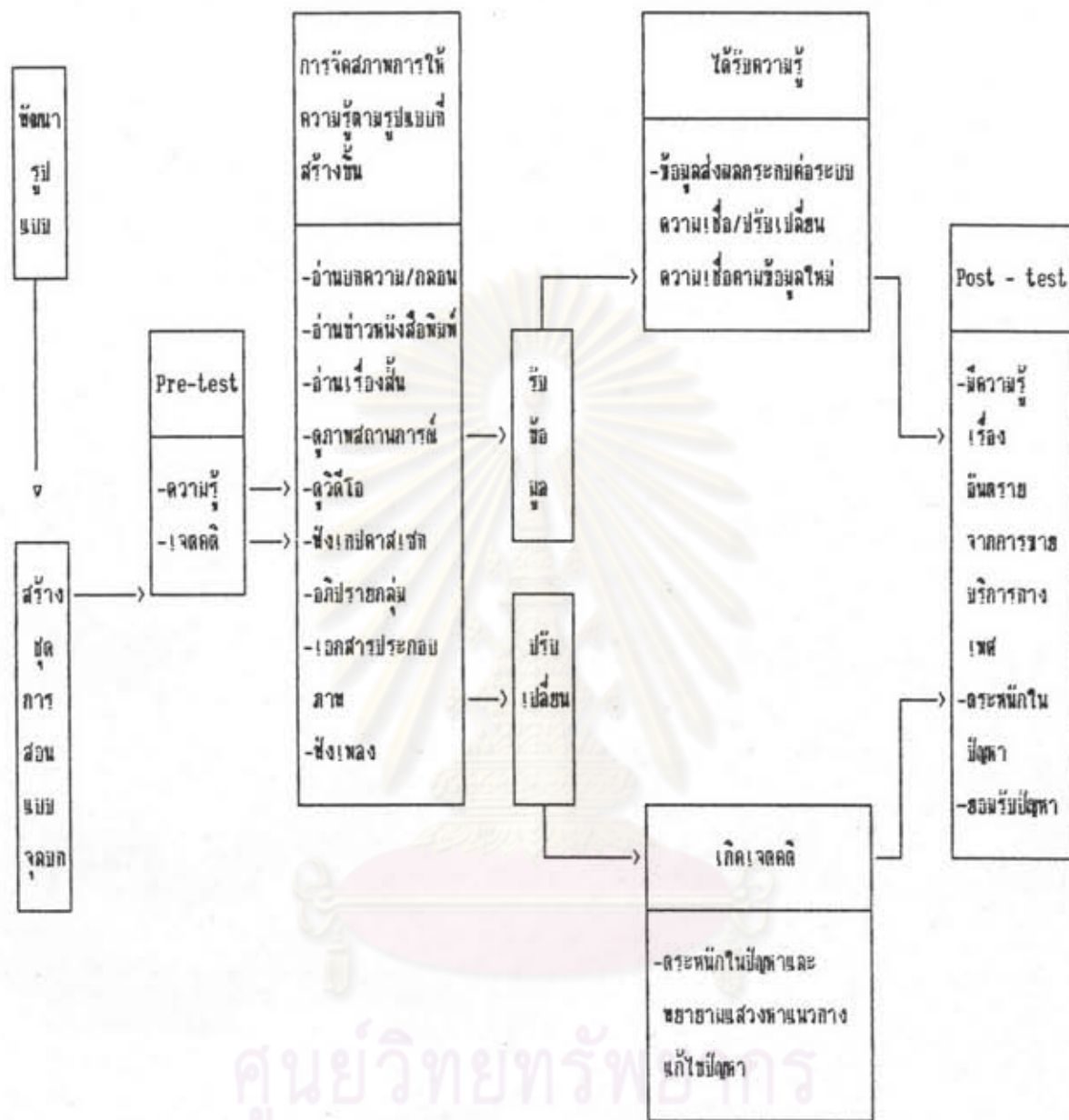

กรอบความคิดในการวิจัย

จากขอบเขตการวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้และเจตคติของนักศึกษาการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ ผู้วิจัยเสนอเป็นกรอบความคิดในการวิจัย ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค่าจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศ หมายถึง การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการให้ความรู้โดยสร้างเป็นชุดการสอนตามแนวการสอนแบบจุลบท เรื่องอันตรายของการขายบริการทางเพศที่สามารถนำไปใช้ถ่ายทอดความรู้ในการเรียนการสอนได้
2. คุณภาพของรูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศ หมายถึง การศึกษาผลของการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบทางไกล ตามเกณฑ์ 2 ประเด็นคือ ความตรงตามเนื้อหาและทฤษฎีนำไปสู่ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติโดยครูประจำกลุ่มการศึกษาทางไกลผู้สอนนักศึกษากลุ่มทดลอง
3. ความรู้เรื่องอันตรายของการขายบริการทางเพศ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องอันตรายและผลเสียของการประกอบอาชีพขายบริการทางเพศ ตลอดจนการแพร่กระจายโรคทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ หลังจากได้รับความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศจากการสอนแบบจุลบทโดยผ่านแบบทดสอบความรู้
4. เจตคติต่ออันตรายของการขายบริการทางเพศ หมายถึง ความรู้สึกริक्तคิดของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ที่มีต่ออันตรายของการขายบริการทางเพศทั้งทางบวกและลบ ซึ่งวัดระดับเจตคติได้จากแบบวัดเจตคติ สัมมัตฐานการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศ สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบทางไกล จังหวัดเชียงรายในครั้งนี้ เป็นความพยายามในการผสมผสานทฤษฎีการให้ความรู้และการจัดสร้างชุดการสอนตามแนวการสอนแบบจุลบท (Minicourse) ให้มีความสัมพันธ์กลมกลืนกัน จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจและมีประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระบบ เป็นขั้นตอน ชัดเจนและเข้าใจง่าย อีกทั้งรูปแบบการ

ให้ความรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาซึ่งเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนโดยทั่วไปได้ใช้เป็นทางเลือกใหม่ในการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้อีกวิธีหนึ่งนอกเหนือจากวิธีอื่นๆ ตลอดจนช่วยลดปัญหาในการสอนแก่ครูทั้งในและนอกระบบโรงเรียนได้ และจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยการพัฒนารูปแบบของกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนของ ประเสริฐ กิติรัตน์ตระการ (2532), สุจิตรา ศรีนวล (2533), นวลจิตต์ เข้าว์กัทธิพงศ์ (2534), ศรีนทร วิทยะสิรินันท์ (2534) และ อรุณี สถิตย์ภาคกุล (2534) พบว่าการพัฒนารูปแบบกิจกรรมและการสอนที่ผู้วิจัยตั้งกล่าวประดิษฐ์ขึ้นจากองค์ความรู้ต่าง ๆ ทำให้ความรู้ เจตคติ พฤติกรรม ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าการสอนแบบปกติทั่วไป และรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ปฏิบัติได้จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมุติฐานดังต่อไปนี้

1. ความรู้ก่อนให้ความรู้ และความรู้หลังให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศของผู้เรียนจากรูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศแตกต่างกัน

2. เจตคติก่อนให้ความรู้ และเจตคติหลังให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศของผู้เรียนจากรูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. รูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศที่สร้างขึ้น มีคุณภาพเหมาะสมต่อการนำไปใช้ขยายผลกับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบทางไกล ต่อไป

2. เป็นแนวทางหนึ่งที่จะใช้ส่งเสริมให้นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนแบบทางไกล เกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ถึงอันตรายของการขายบริการทางเพศ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

3. รูปแบบการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการทางเพศนี้ จะสามารถใช้เป็นข้อเสนอแนะ วิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของการขายบริการ

ทางเพศ ซึ่งอาจจะช่วยสกัดกั้นและยับยั้งเยาวชนนอกระบบโรงเรียนเข้าสู่การขาย
บริการทางเพศวิธีหนึ่งแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย